

De Antwerpse moniteur...

verslag vanuit het directiecomité

Aandachtspunten vanuit het Dircom voor de afgelopen periode, deze keer inzake het domein "onze mensen"

ANTWERPSE MONITEUR – Overzicht van het nieuws uit het Dircom

Deel 3 de rechtspraak 2019

De rechtspraak is op de rechtbank georganiseerd via de sectiewerking, respectievelijk de burgerlijke, familiale, correctionele (met Surb-sectie), jeugdsectie en de sectie van het onderzoek. Alle magistraten zetelend in deze zaken maken er deel van uit, evenals afgevaardigde griffiers. Ze hebben telkens een bestuur en vergaderen op regelmatige basis.

Beslissingen van de secties worden meegedeeld aan het directiecomité dat deze behoudens belangrijke opmerkingen deze beslissingen bevestigt. Binnen het directiecomité volgt elk lid een bepaalde sectie op.

Algemene aandachtspunten in deze secties zijn de opvolging van nieuwe rechtspraak (eigen vonnissen en externe, evenals de toegankelijkheid en beschikbaarheid ervan), rechtsleer en wetgeving, het opmaken van modellen en een documentatie, en tenslotte het opvolgen van studiedagen en de verspreiding van de info ter zake. Verder komen alle zaken in verband met het rechtspreken in de kwetsieuzere materies aan bod, en is er afzonderlijk overleg met de ketenpartners binnen deze materies, bij voorbeeld onderzoeksrechters met het parket.

Een aandachtspunt dat geldt voor alle secties betreft verder de opleiding en opvolging van de alleenzettelende rechters. Door het in belangrijke mate verdwijnen van de collegiale kamers als opleidingskamers dient dit wegvallen van opleiding op een andere manier te worden opgevangen.

In samenwerking met de vzw "Atlas" van de Stad Antwerpen werd gewerkt rond diversiteit, waarbij werd gefocust op de waarden van de rechtbank.

Regelmatig was er aandacht voor deontologie en integriteit, zo inzake onverenigbaarheden, en werd er ter zake gediscussieerd en overlegd.

Verder kan gewezen worden op de verderzetting van het transversale project van de "vlinderrechter" binnen de rechtbank. Uit de rondetafels die we organiseerden, klantenbevragingen, justitiebarometers,... komen telkens dezelfde tekortkomingen die aan justitie worden verweten terug.

Zaken zijn te duur, duren te lang, mensen worden niet betrokken, en vonnissen schieten hun doel voorbij. De rechtbank plaatst hiertegenover haar vlinderrechter en vlinderrechtspraak, die de loden vleugels van de klassieke justitie tracht in te wisselen voor een lichte en wendbare justitie die:

- Snel is: rechtspraak die te lang duurt, is geen rechtspraak, maar bevestigt het recht van de sterkste. Procedures moeten korter waar mogelijk;
- Goedkoop: we merken dat bepaalde types zaken afnemen in aantal omdat mensen de procedure niet meer kunnen betalen (hoge erelonen advocaat, bovendien BTW-plichtig, rechtsplegingsvergoeding, erelonen deskundige,...). We moeten streven naar goedkopere procedures en oplossingen voor mensen voor wie de klassieke rechtsgang niet haalbaar is;
- Participatief: mensen willen terecht meer betrokken worden bij de behandeling van hun zaak en zelf hun inbreng doen. Dit werkt ook beter en is duurzamer dan een afhandeling van een zaak waar partijen maar een zeer beperkte inbreng mogen doen;
- Effectief: een procedure moet realiseren wat ze beoogt: een oplossing voor de partijen, een gedragsverandering, een regeling die wordt uitgevoerd. Al te vaak merken we dat een lange procedure, soms duur voor de maatschappij, eindigt met weinig hard of nuttig resultaat.

Vanuit dit streven werden binnen de secties initiatieven opgezet, dit zal ook verder worden uitgewerkt. Hierna zal hier soms naar worden verwezen.

In wat volgt worden de aandachtspunten in 2019 voor de respectieve secties binnen het directiecomité kort aangehaald. De secties maakten ook een afzonderlijk verslag, dat ook wordt gevoegd bij het jaarverslag, en meer elementen bevat, vanuit de eigen werking van de sectie.

Sectie burgerlijk

Er werd ingezet op het concept van de schikkingsrechter in burgerlijke zaken, gelinkt aan de algemene burgerlijke inleidingszitting. Het moest worden vastgesteld dat ondanks herhaalde communicatie ter zake ten aanzien van de advocaten, het aantal zaken beperkt bleef.

Procedureel werd getracht om zoveel mogelijk via mail af te handelen. De fixatietermijnen werden systematisch opgevolgd.

In bouwzaken werd verder ingezet op de afhandeling van zaken via het beknopt deskundigenonderzoek zodat eerder beperkte bouwzaken goedkoop en snel kunnen worden afgehandeld.

De vele nieuwe wetgeving werd opgevolgd.

Een werkproces toe te passen bij verbeterende vonnissen, zodat fouten sluitend worden rechtgezet, werd goedgekeurd.

Een nieuwe aanpassing van het zaakverdelingsreglement werd nagestreefd en bekomen. Belangrijkste punt hierbij was de centralisatie van de beslagzaken in Antwerpen. De belangrijke verandering is vlot verlopen en liet toe verder te specialiseren en een goede dienstverlening te garanderen.

Een werkproces werd uitgewerkt om elkeen toe te laten de digitaal binnen gekomen stukken te consulteren.

Voor procedures rechtsbijstand werd een draaiboek uitgewerkt.

Sectie correctioneel

De Assisenzaken werden opnieuw opgestart wat noopte tot coördinatie voor het leveren van rechters en het aanpassen van de infrastructuur in het Vlinderpaleis.

Het overleg met de strafpleiters werd opgevolgd, in het bijzonder het met de balie afgesloten protocol.

Er loopt een project voor de centralisatie van de overtuigingsstukken in een loods te gebruiken door de drie afdelingen. Tevens wordt meegewerkt aan een nieuw IT-systeem voor de overtuigingsstukken, "pacos" genaamd en werd meegewerkt aan een grote inspanning om alle gevaarlijke stoffen uit de opslagplaatsen te verwijderen.

Vooraf in Antwerpen werd overlegd met het parket omtrent de fixaties die soms te talrijk en soms te weinig talrijk waren.

De problematische oprichting van het bureau voor gerechtskosten, onder de vleugels van de rechtbank van eerste aanleg, werd opgevolgd.

De regels toegepast bij het laten inzien van strafdossiers werden op punt gesteld voor de drie afdelingen.

De implementatie en verdere aanpassing van MaCH, het IT-systeem voor correctioneel, vroeg veel aandacht, en vraagt nog veel verbetering. Modellen opgemaakt in de sectie werden goedgekeurd.

De toekomstige uitbreiding van bevoegdheden voor de Strafvueroeringsrechtbank werd voorbereid, vooral wat de personeelsbezetting betreft. Wat de Surb aangaat werden ook duidelijkere en meer éénvormige afspraken gemaakt wat betreft de verwittiging van slachtoffers.

Het project "M", magistraat ter plekke, werd opgevolgd. De uitbreiding van de DOK-kamer naar afdelingen en type zaken werd voorbereid en ten dele uitgevoerd.

De implementatie van de databanken Gejo en I+Belgium werd besproken en opgevolgd, ook op nationaal niveau.

De kopienames in dossiers "zonder gevolg" werden ter discussie gesteld.

De nieuwe potpourri in strafzaken werd besproken en toegepast (o.m. samenstelling kamers uithandengeving, sociaal strafrecht).

Er werd naar aanleiding van dossiers inzake tienerpooiers gezocht naar manieren om minderjarige slachtoffers beter in procedures te betrekken. Zo wordt door de onderzoeksrechter in dergelijke zaken systematisch een voogd ad hoc aangesteld.

De zaak Van Espen leidde tot grote aandacht voor de wijze waarop de rechtbank zaken van seksuele delinquentie afhandelde, hiervoor kan worden verwezen naar een afzonderlijke nota.

Sectie Familiaal

De nood aan een objectivering van de begroting van onderhoudsbijdragen leidde tot een samenwerking met het Hof waar reeds concreet werd gewerkt aan een dergelijke hulpmiddel.

De veralgemening van de schriftelijke procedure en de aanpassing van de territoriale bevoegdheid voor EOT's werd ingevoerd en opgevolgd.

Er werd een vrijwilliger gevonden om de kinderen die op woensdagnamiddag in het Vlinderpaleis moeten gehoord worden, te begeleiden.

Er was overleg met de notarissen over de rechtsbijstand in zaken van vereffening en verdeling.

Het project "team 10" binnen de afdeling Antwerpen werd opgevolgd. Dit beoogde de inleidingskamers nog sterker en klantvriendelijker te organiseren. Aanwezigheden op de rechtbank werden waar mogelijk beperkt, zoveel mogelijk communicatie verloopt via mail.

Er was uitgebreid overleg met de balie, in de drie afdelingen, over de toe te passen werkwijzen en de verwerking van de grote instroom op de familierechtbank.

De werking inzake onbeheerde nalatenschappen werd opgevolgd en bijgestuurd, en zal verder het voorwerp zijn van overleg met de balie. De aanstelling van een voogd ad hoc zal worden geüniformiseerd over de afdelingen.

De aanpassing van de wet op het tijdelijk huisverbod werd besproken.

In Antwerpen werd gewerkt aan een voorafgaande toelichting inzake bemiddeling, in samenwerking met de balie en de organisaties van bemiddelaars, via een permanentie in het Vlinderpaleis.

De problematiek van de laattijdigheid en de beperkte capaciteit voor de maatschappelijke onderzoeken bij het justitiehuis in echtscheidingsdossiers werd opgenomen voor de afdeling Antwerpen, waar dit probleem zich scherp stelt.

Sectie jeugd

Het overleg tussen de sectie jeugd en de Vlaamse Gemeenschap, onder meer inzake het plaatstekort in de gemeenschapsinstellingen, inzake niet uitvoerbare beslissingen, en betreffende het moeten overnachten van minderjarigen in een cel, werd opgevolgd.

Daarnaast werd de implementatie van het nieuw decreet inzake jeugddelinquentie besproken.

Er werd gewerkt aan betere statistieken binnen de jeugdrechtbank, ook op nationaal niveau.

In Antwerpen werd gestart met een digitaal jeugddossier, dat algemeen kon worden toegepast en vele voordelen biedt.

Een project "familieopstelling" werd ingediend bij de Koning Boudewijnstichting en goedgekeurd.

Sectie Onderzoek

Ook in de sectie onderzoek was er veel aandacht voor de zaak Van Espen, hiervoor kan naar de bijgevoegde nota worden verwezen.

Verder werden heel wat nieuwe modellen die werden opgemaakt in de sectie goedgekeurd, evenals best practices voor bepaalde onderwerpen. Ook werd een taphandboek opgemaakt teneinde dit werkproces te verbeteren.

De problematiek van het optreden door advocaten ondanks schijnbare tegenstrijdigheid van belangen werd opgenomen en overlegd met de balie.

De audit van de HRJ inzake het toezicht op de doorloop van gerechtelijke onderzoeken werd besproken en waar mogelijk geïmplementeerd.

De aanpak van de grote strafonderzoeken inzake cocaïnehandel in de Antwerpse haven werd besproken en opgevolgd. Er werden onderzoeksrechters aangeduid die in een bijzondere dienstregeling dit fenomeen opvolgen.

De invoering van de 48 uur arrestatietermijn werd verder opgevolgd en in de praktijk zo mogelijk beperkt tot 24u.

Er werd gewerkt met de steundienst van het College aan betere statistieken.

Justscan werd verder uitgerold, meer bepaald werden alle gerechtelijke onderzoeken in de drie afdelingen ingescand, wat een grote inspanning vroeg, het opzet en het scannen op zich, maar wat ook toeliet belangrijke efficiëntiewinsten te boeken.

Afspraken inzake de Salduz-bijstand werden verfijnd.

Werkprocessen bij het uitvallen van het netwerk of de elektriciteit, dan wel het niet toegankelijk zijn van het gebouw, werden uitgetekend.

In Antwerpen werden twee onderzoeksrechters aangeduid die zich zullen specialiseren in milieuzaken.

Tot slot varia-punten op het directiecomité

Voorbeelden van zaken die aan bod kwamen:

- Organisatie van de verkiezingen, wat een grote werklast met zich mee brengt;
- Onderwerpen gelieerd aan de media, zoals medewerking aan boeken en programma's;
- Het dragen van een hoofddoek binnen het paleis;
- Sociale activiteiten zoals de organisatie van de paleisrun, de BBQ, deelname aan de 1000 km fietsen en 100 km lopen voor KOTK;
- Samenwerking met de bodes;
- Werkwijze bij de talloze vragen van studenten.
- Organisatie van zomerstages;
- Samenwerking met de Universiteit Antwerpen;
- Organisatie dag van de rechtsstaat;
- Opvolging verkiezingen ARM;
- Duurzaamheid: deelname aan "Slim naar Antwerpen";
- Toepassing GDPR-wetgeving;
- ...